

Tutkimusosio

Kuntavaalit: Ehdokkaaksi asettumassa eniten yrittäjiä, maaseutumaisissa kunnissa asuvia ja keskustan kannattajia – eläkeläisiä ja työttömiä vähiten

Yli miljoonaa suomalaista (25 %) on kysytty ehdokkaaksi näissä tai aiemmissa kuntavaaleissa. Vuoden 2021 kuntavaaleihin on kysytty joka kymmenettä kyselyvastaajaa. Neljä prosenttia vastaajista kertoo asettuvansa ehdolle näissä vaaleissa, käy ilmi KAKS – Kunnallisan kehittämissäätiön kansalaiskyselystä.

Tyypillisesti miehiä (29 %) on kysytty ehdokkaaksi naisia (21 %) useammin. Ehdolle olisi lähdössä miehiä (5 %) lähes kaksi kertaa naisia (3 %) enemmän. Jo Kuntavaaliehdokkaat 2017 -kyselyn perusteella tiedetään, että naiset asettuvat ehdolle miehiä useammin jonkun toisen kannustamana sen sijaan, että he asettuisivat ehdolle omasta aloitteestaan. Naisille kannustuksen rooli ehdolle asettumisessa on siis merkittävämpi kuin miehille.

Ikäryhmittäin tarkastellen tyypillisimmin ehdokkaaksi on kysely yli 60-vuotiaita (32 %), joista vuoden 2021 vaaleihin lähes joka kymmenettä (8 %). Aiemmin heitä on ollutkin merkittävästi ehdolla (14 %), mutta nyt kiinnostus ehdokkuuteen on hyvin vähäistä (1 %). Ehdokkaaksi kysyminen on ollut hieman harvinaisempaa 41–50-vuotiaissa kuin tätä nuoremmissa ja vanhemmissa ikäluokissa. Kyselyn perusteella kuitenkin juuri ikäryhmästä 41–50-vuotiaat (8 %) ollaan innokkaimmin lähdössä ehdolle tulevissa vaaleissa.

Ammattiryhmittäin tarkastellen yrittäjiä on kosiskeltu ehdokkaiksi useimmin niin näihin kuntavaaleihin (15 %) kuin aikaisempiinkin (22 %). Yrittäjistä joka kymmenes (11 %) on ollut ehdolla aiemmissa vaaleissa ja vastaava osuus aikoo asettua ehdolle nytkin. Myös johtavassa asemassa olevia ja ylempiä toimihenkilöitä sekä eläkeläisiä on kysytty ehdolle muita ryhmiä useammin. Ensin mainituista noin joka kymmenes (9 %) on lähdössä ehdolle.

Työttömiä on kysytty ehdokkaaksi aiempiin vaaleihin harvoin, kyselyn perusteella näissä vaaleissa tuskin lainkaan. Joka kymmenes työtön ei osaa ottaa kantaa aikomuksiinsa asettua ehdolle. Työntekijöistä (2 %) ja opiskelijoista (4 %) vain pieni osa on lähdössä ehdolle. Koulutustaustoissa ei kuitenkaan ole erityisiä eroja ehdokkaaksi kysyttäessä eikä lähdettäessä.

Todennäköisyys ehdokkaaksi kysymiselle kasvaa henkilön tulojen lisääntyessä. Yli 85 000 euroa vuodessa tienavia on kysytty ehdokkaaksi aiemmissa vaaleissa kolme ja puoli kertaa useammin kuin alle 20 000 euroa tienavia (25 % vs. 7 %). Suurituloiset eli yli 85 000 euroa vuodessa ansaitsevat ovat myös tätä vähemmän tienavia innokkaampia asettumaan ehdolle.

Kuntatyyppillä ja -koolla on selvä yhteys siihen, kuinka innokkaasti ehdokkaaksi kysellään. Siinä missä pääkaupunkiseudulla ehdolle on näihin ja aiempiin kuntavaaleihin kysytty joka kuudetta täysi-ikäistä (17 %), maaseutumaisissa kunnissa pyyntö on esitetty kahdelle viidestä

(42 %). Taajaan asutuissa kunnissa ehdolle on kysytty lähes joka kolmatta (31 %) ja kaupunkimaisissa kunnissa joka viidettä (24 %) vastaajaa.

Ehdolle lähtevien osalta erot eri kuntatyyppien osalta hieman tasaantuvat, mutta maaseutumaisissa kunnissa ehdolle asetuvien määrä (14 %) on moninkertainen pääkaupunkiseudulla (2 %), taajaan asutuissa kunnissa (2 %) ja kaupunkimaisissa kunnissa (3 %) ehdolle lähtevien määrään nähden. Kuntatyyppin mukaiset erot selittävät sitä, miksi kuntavaalien äänestysaktiivisuus on suhteellisesti korkeinta maaseutumaisissa kunnissa.

Keskustan kannattajista lähes puolta (44 %) on kysytty ehdokkaaksi näissä tai aiemmissa kuntavaaleissa. SDP:n, Kokoomuksen ja Vihreiden kannattajista ehdokkaaksi on kysytty noin joka kolmatta siinä missä perussuomalaisten ja vasemmistoliiton kannattajista puolestaan noin joka viidettä.

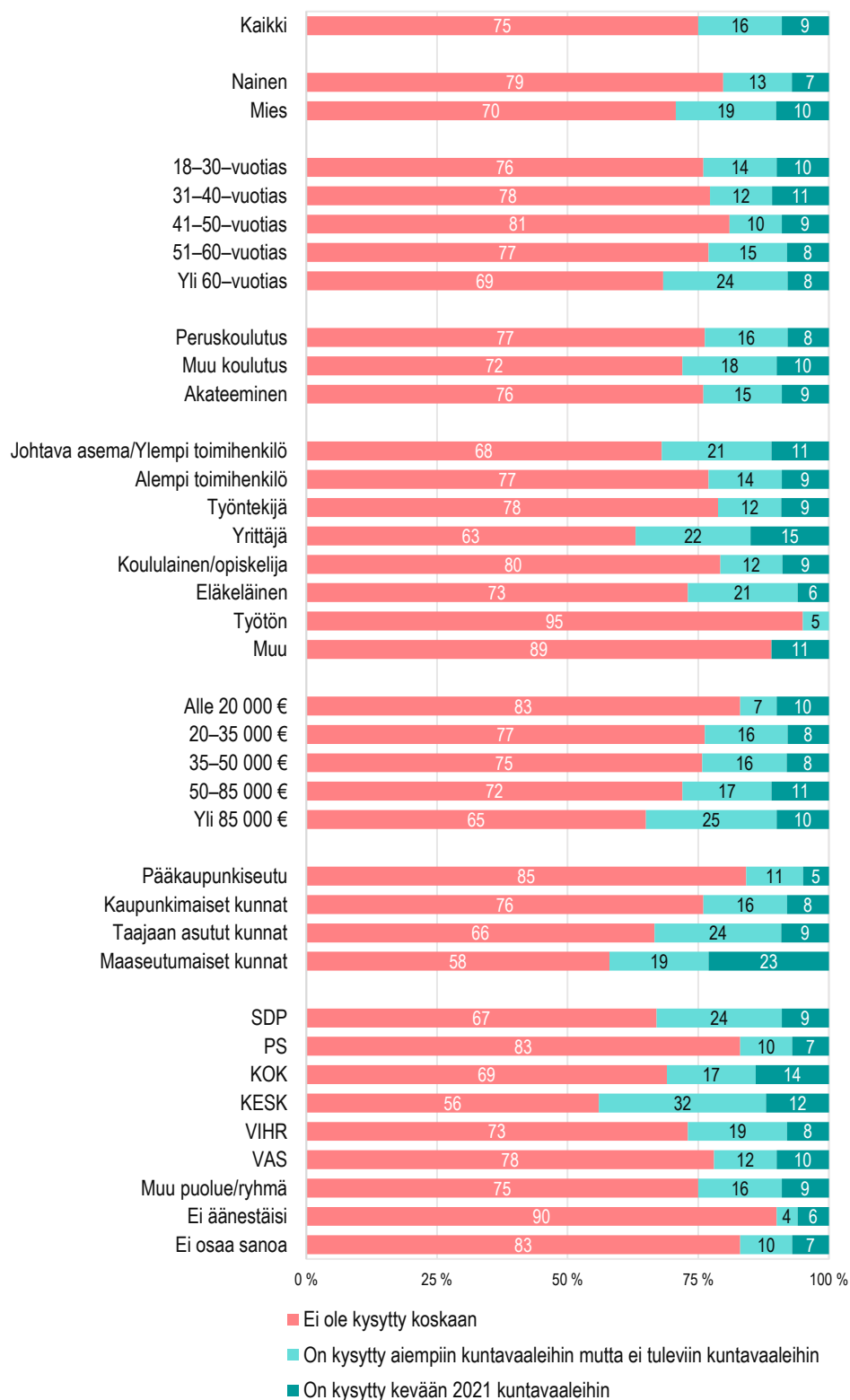
Ehdolle asettuminen on ollut yleisintä keskustan ja SDP:n kannattajissa, mikä liittyy paitsi keskustaa kannattavien asumiseen maaseutumaisissa kunnissa myös näiden puolueiden kannattajien korkeaan keski-ikään. Keskustan kannattajista joka viides (19 %) on ollut ehdolla aiemmin ja joka kymmenes on ehdolla näissä kuntavaaleissa. SDP:n kannattajistakin lähes viidennes (17 %) on ollut aiemmin ehdolla, joskin näissä vaaleissa puolueen kannattajista ehdolle aikoo asettua vain kaksi prosenttia. Harvinaisinta ehdolle asettuminen on perussuomalaisten kannattajissa, joista aiemmissa vaaleissa ehdolla on ollut kuusi prosenttia ja näissä vaaleissa kaksi prosenttia.

Tarkasteltaessa kysymisen tehokkuutta ts. kuinka moni kysytyistä olisi valmis lähtemään ehdolle kuntavaaleihin nähdään, että vihreiden kannattajista lähes jokainen kysytty sanoo myös lähtevänsä ehdolle. Keskustan kannattajista ehdolle olisi lähdössä neljä viidestä, vasemmistoliiton kaksi kolmesta, perussuomalaisten lähes joka kolmas, SDP:n ja kokoomuksen joka viides.

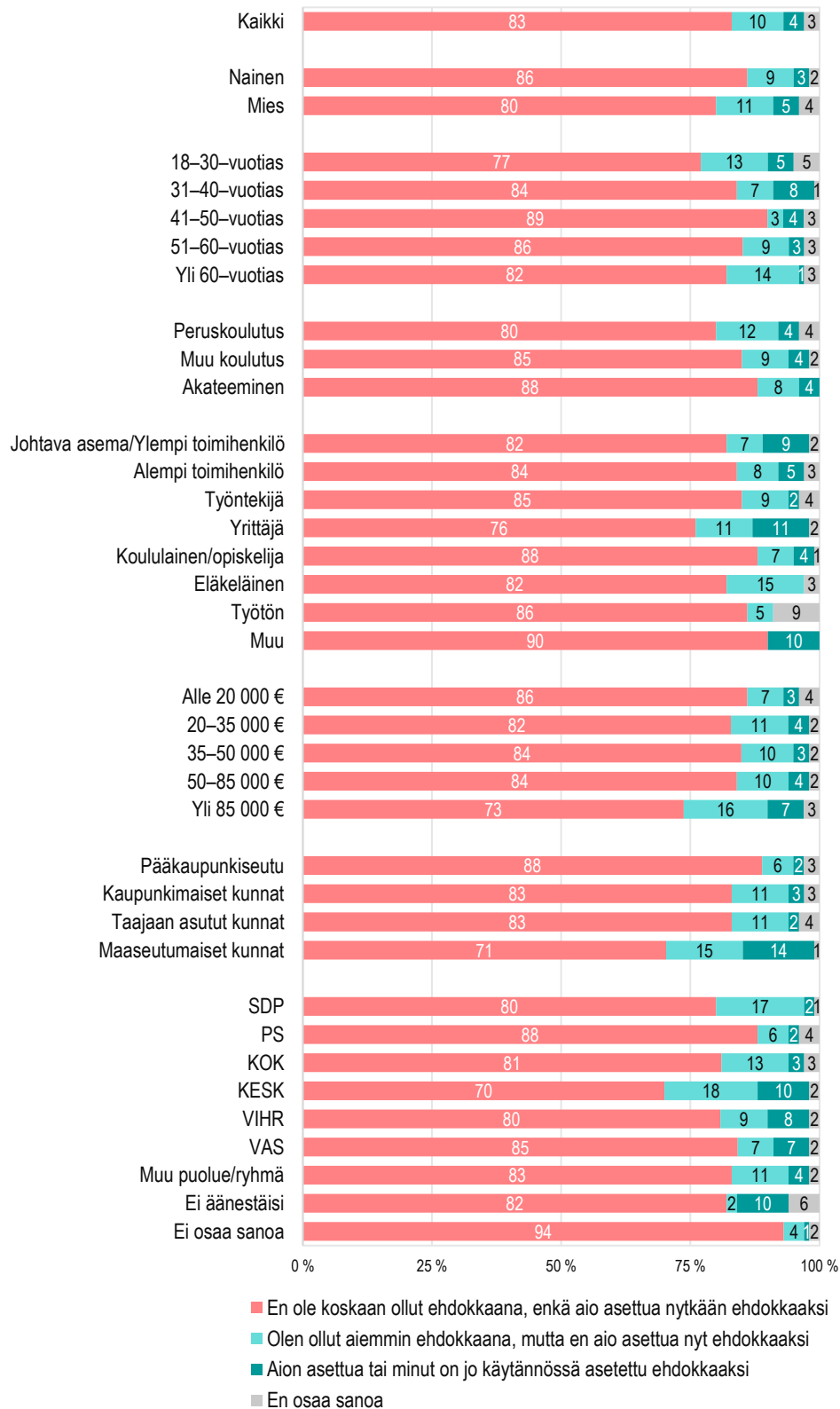
Tutkimuksen toteutus. Tutkimus toteutettiin osana KAKS – Kunnallisalan kehittämissäätiön rahoittamaa tutkimushanketta Tulevaisuuden kuntapäätäjät – Tutkimus kuntavaalien ehdokasrekrytoinnista. Hankkeessa selvitetään, miten kuntien muuttuva toimintaympäristö (liittymen mm. väestön ikääntymiseen ja mahdolliseen sote-uudistukseen) on vaikuttanut ja voi vaikuttaa kansalaisten motivaatioon asettua ehdolle kuntavaaleissa ja sitoutua kuntopolitiikkaan pitkällä aikavälillä (ks. hankkeen kotisivut).

Tutkimusaineiston keruun toteutti Kantar TNS Oy ja se on koottu Gallup Kanavalla 2.–6.3.2021. Haastatteluja tehtiin yhteensä 1 050. Vastaajat edustavat maamme 18–79 vuotta täyttäneitä väestöä Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Tutkimuksen tulosten virhemarginaali on koko aineiston tasolla suurimmillaan vajaat kolme prosenttiyksikköä suuntaansa.

Lisätietoja: Asiamies Antti Mykkänen, 0400 570 087

Kuvio 1. Onko sinua kysytty kuntavaaliehdokkaaksi nyt tai aiemmin? (%)

Kunnallissalan kehittämissäätiö

Kuvio 2. Aiotko asettua ehdolle tulevissa kuntavaaleissa?

Kunnallissalan kehittämissäätiö